השכרון משוטט מפוכח

מרדכי אבישי

עשר שנים מלאו החודש לפטירתו של המשורר אברהם חלפי. בשיר אחרון שכתב ימים ספורים לפני מותו ושקובץ בספרו האחרון "שירים מן העזובה" הוא אומר: "מגיעים אל שעות כאלו / אל כאלו / שואלי מוטב לא לספר אותן / החיזורים נשברים אל שיר / וזה מעשה השיר". המוות העסיקו לא רק בשיר זה, אלא לאורך כל יצירתו, ואף על פי כן אימת המוות איננה שליטה בהן.

// והעולם הוא ישה רשה / וכולנו בנים לאב אחד / העולם מתגלגל משקמנו השכימה של רקיעו השביעי / ועד - / אך איננו שישם אף אחד"

לא אחת מתקומם המשורר ואינו מבין "מה זה לפתע באמצע חיינו לכרוע פתאום ולמות" - אולם אין זה מונע בעדו להוסיף לשיר על היחיד כסכל וכאור כלילה בפשטותו הנשמית, על "שרוחים תמים־רשים", שיש בהם "שני תקוות תמיד מול פני אדם", על "חיית התקוה הטראית", הקיימת בתוכנו, ועל חיין, שהם חוזים ממנו, על אדם וחלקו: כתוב בתוך הכרוזות הזאתי לרים הטשים רעץ ועוד עץ - ושר. גם אם הוא הולך לאיבוד עם אנשים אחרים. אברהם חלפי הוא משורר, השר על בדרכו השלום שהוא שולח ליום החדש, לאנשים העוברים בחיבו, לארץ הבוכה לשלום, לילדים הבריבים, שבשמחתם הוא נוקב, ולבשרים. בשיריו הוא פונה לא אחת אל "חוד ארצותכם הרחים". כאל מכר חיקר, הדיבר לו תשובות על שאלות רבות. כמו כן יש לו בשיריו שיג ושיח אינטימי עם אלוהים.

// אבריהם חלפי

בבוהלה הוא שוכח לפניו את מעגותיו וחביעותיו, את בקשותיו ותפילותיו. הוא מבקש ממנו - ומה מוזר הכבוד יחבר לחלפי מפנייה כזו - להיות אנושי והיה, כאשר יאסוף את רסיסי הנרסינה השבורה, או לגדל פרחים בתוכו כדי שיעלו בעיניים מתוך העיוורון. כ"סתם שיר" הוא נשמע כעין "אל תסתיר פנים / בני אדם מדברים אליך / לא אבנים": ושבר הוא חוזר אל הנימה המסיימת, אל הניסיון לסכנע ולבקש לסגן האנשים שהוא אוהב ומרד ולהבר "עזור להם / הרי הם המנוך / הרי בניך הם. / שמחם, / אנא. // על ענפי אילנות הרמבם / והיה לך הם / צפרים מציצות / סביבות / ולא בכיני לבבות רצוצים / ולא מבקשי סליחות / ומחילות / בימים נוראים מאוד. // עזור להם / אנא, שמחם. / מרוע יבכו הם / ימי בישרים לפניך. // על מה / ומרוע תפיל אימה / על המתי אדם הרגים בצבאים רוחים לפניך / עזור להם / הרי הם המנוך // הרי בצלמך."

יש שהלפי מנבא את המהרה הרעיה לו כאמצעות אלמנטים חוזרים בשיריו השונים. הללו נחשבים לאלמנטים בשיחתו של אדם בבן ומעגיין, הסח עם נפשו עם בוראו: מבטאים אליהם רמיונים שעם כל עצמיותם אינם נוקשים לחד־גלובצים, ואף מתקבלים מיד, עם הקריאה הראשונה, כחלק מארח ישות קרובה, גלויות פנים, מעוררת אמון. כאשר הוא נוהג ברמיזיו בדרך של המשכיות, הם יוצרים קשר נוסף בין שיריו מן הקששות השונות. שבן, הלפי אינו חונה יסודות שיריים, או מחזר על סיסאוניות ורמיזים הנמצאים עליו, אלא מוסיף לשתף אותם ולשוחח להם סמנים ורשים. אם בשירים קודמים חיפש סמיים כשכיל אחרים, הבינ מפגלה לעבוד את חייו או לחצות את הים בדגליו עם סמן סמים ביד הרי שכאן הוא כמו חלם, הוקשו ב"שיר מתחלה", לעבוד עם ציור חיים סמן, בגשר המלוך ארצאן, אל מחוד ארץ אחר. לו היה נשר כתב: אם בשבר ד"שיריו "אינסניו ההלכים לקראת" מהלון המשורר מחוצות העיר בעיניים סקרניות, נשל אשליות, לבדו, "אחרון לעצמו". ב"רחובות אחרונים־אין־לאנן", והאור הרדפים תרדפים, שאינם יודעים על מה ומרוע הם מרבנות של אינה. גם כאן, בשיריו האחרונים, הוא מגדיר את העיר בשמות תואר קשים ובלשון בוטה: עיר עזוזתיה ותנוקת־נשמה, ולת־רחמים ולא רבת־חסד. עיר הרוסת ובשיר "עיר", כאחר משיריו הקומים סיפר מרבה חן ובחיבו לגלגני ביצד ניקם ללכת לאיבוד בנשם, מגבעתו שמחתה על ביתה ושרשן אחים תקע ביתה: ב"שירים מן המון החשוך" אנו מוראים על נשם כה שתלמני וכמבשובל, עד כי המנון הפלאי בם הוא המון ללא שם וללא מראה. בשני הסיפרים הללים אנשים לאיבוד בנשם: שם החיבר וכאן המנון. אפשר להביא עוד שפע של הרגומאות המעידות על קשר ומשך ביסודות השונים של שירת חלפי. השמוחם התפתחותם של יסודות אלה מראה את יכולתו הפרשנית של המשורר לעבוד מוטיבים יוזעים ולהעניק להם מאישיותו, מרחש ומעשה היצירתי ובה בעת לנצל את "הזמן" הקיים כבר מצד הקורא אל המוטיב.

העיקרון הפנימי של אברהם חלפי כולם בכל אשר כתב, הוא היה משורר בגוע הנוגע לבריאה, שהגוגבנבריאה המאמינות תרבר מושכים בעם לא שבתה שכיחה בדבריו. עד שירו האחרון

אברהם חלפי

עשר שנים מלאו החודש לפטירתו של המשורר אברהם חלפי. בשיר אחרון שכתב ימים ספורים לפני מותו ושקובץ בספרו האחרון "שירים מן העזובה" הוא אומר: "מגיעים אל שעות כאלו / אל כאלו / שואלי מוטב לא לספר אותן / החיזורים נשברים אל שיר / וזה מעשה השיר". המוות העסיקו לא רק בשיר זה, אלא לאורך כל יצירתו, ואף על פי כן אימת המוות איננה שליטה בהן.

// והעולם הוא ישה רשה / וכולנו בנים לאב אחד / העולם מתגלגל משקמנו השכימה של רקיעו השביעי / ועד - / אך איננו שישם אף אחד"

לא אחת מתקומם המשורר ואינו מבין "מה זה לפתע באמצע חיינו לכרוע פתאום ולמות" - אולם אין זה מונע בעדו להוסיף לשיר על היחיד כסכל וכאור כלילה בפשטותו הנשמית, על "שרוחים תמים־רשים", שיש בהם "שני תקוות תמיד מול פני אדם", על "חיית התקוה הטראית", הקיימת בתוכנו, ועל חיין, שהם חוזים ממנו, על אדם וחלקו: כתוב בתוך הכרוזות הזאתי לרים הטשים רעץ ועוד עץ - ושר. גם אם הוא הולך לאיבוד עם אנשים אחרים. אברהם חלפי הוא משורר, השר על בדרכו השלום שהוא שולח ליום החדש, לאנשים העוברים בחיבו, לארץ הבוכה לשלום, לילדים הבריבים, שבשמחתם הוא נוקב, ולבשרים. בשיריו הוא פונה לא אחת אל "חוד ארצותכם הרחים". כאל מכר חיקר, הדיבר לו תשובות על שאלות רבות. כמו כן יש לו בשיריו שיג ושיח אינטימי עם אלוהים.

יש שהלפי מנבא את המהרה הרעיה לו כאמצעות אלמנטים חוזרים בשיריו השונים. הללו נחשבים לאלמנטים בשיחתו של אדם בבן ומעגיין, הסח עם נפשו עם בוראו: מבטאים אליהם רמיונים שעם כל עצמיותם אינם נוקשים לחד־גלובצים, ואף מתקבלים מיד, עם הקריאה הראשונה, כחלק מארח ישות קרובה, גלויות פנים, מעוררת אמון. כאשר הוא נוהג ברמיזיו בדרך של המשכיות, הם יוצרים קשר נוסף בין שיריו מן הקששות השונות. שבן, הלפי אינו חונה יסודות שיריים, או מחזר על סיסאוניות ורמיזים הנמצאים עליו, אלא מוסיף לשתף אותם ולשוחח להם סמנים ורשים. אם בשירים קודמים חיפש סמיים כשכיל אחרים, הבינ מפגלה לעבוד את חייו או לחצות את הים בדגליו עם סמן סמים ביד הרי שכאן הוא כמו חלם, הוקשו ב"שיר מתחלה", לעבוד עם ציור חיים סמן, בגשר המלוך ארצאן, אל מחוד ארץ אחר. לו היה נשר כתב: אם בשבר ד"שיריו "אינסניו ההלכים לקראת" מהלון המשורר מחוצות העיר בעיניים סקרניות, נשל אשליות, לבדו, "אחרון לעצמו". ב"רחובות אחרונים־אין־לאנן", והאור הרדפים תרדפים, שאינם יודעים על מה ומרוע הם מרבנות של אינה. גם כאן, בשיריו האחרונים, הוא מגדיר את העיר בשמות תואר קשים ובלשון בוטה: עיר עזוזתיה ותנוקת־נשמה, ולת־רחמים ולא רבת־חסד. עיר הרוסת ובשיר "עיר", כאחר משיריו הקומים סיפר מרבה חן ובחיבו לגלגני ביצד ניקם ללכת לאיבוד בנשם, מגבעתו שמחתה על ביתה ושרשן אחים תקע ביתה: ב"שירים מן המון החשוך" אנו מוראים על נשם כה שתלמני וכמבשובל, עד כי המנון הפלאי בם הוא המון ללא שם וללא מראה. בשני הסיפרים הללים אנשים לאיבוד בנשם: שם החיבר וכאן המנון. אפשר להביא עוד שפע של הרגומאות המעידות על קשר ומשך ביסודות השונים של שירת חלפי. השמוחם התפתחותם של יסודות אלה מראה את יכולתו הפרשנית של המשורר לעבוד מוטיבים יוזעים ולהעניק להם מאישיותו, מרחש ומעשה היצירתי ובה בעת לנצל את "הזמן" הקיים כבר מצד הקורא אל המוטיב.

העיקרון הפנימי של אברהם חלפי כולם בכל אשר כתב, הוא היה משורר בגוע הנוגע לבריאה, שהגוגבנבריאה המאמינות תרבר מושכים בעם לא שבתה שכיחה בדבריו. עד שירו האחרון